

[Haberler](#) > [Yazarlar](#) > [Oğuz Çelikkol](#) > [Sonuç ne?](#)

Oğuz Çelikkol

Sonuç ne?

19 Kasım 2019

Yazdır Yazı Tipi

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın geçen hafta gerçekleşen ABD ziyareti, Beyaz Saray'da yapılan görüşmeler bir hafta boyunca tartışıldı, konuşuldu. Ziyaretin Türkiye-ABD ilişkilerinin çok zor bir dönemden geçtiği bir zamanda yapıldığı hususunda herkes mutabıktı.

13 Kasım'dan önce ziyaretin yapılıp yapılmayacağı bile uzun bir süre gündemdeydi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da Vaşington'a gitme kararını kolay almadığı izlendi. Sonuçta Başkan Trump'ın ısrarlı daveti üzerine ziyaret gerçekleşti. Cumhurbaşkanı Erdoğan Vaşington'a kısa bir ziyaret yaptı, Beyaz Saray'daki görüşmeler ise oldukça uzun sürdü.

Erdoğan-Trump görüşmesi devam ederken, 5 önde gelen Cumhuriyetçi Parti Senatörünün de Beyaz Saray'a gitmesi ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu Senatörlerle görüşmesi de büyük ilgi topladı. Böylece Beyaz Saray'da sadece yönetimle değil Kongre ile de önemli bir temas kurulmuş oldu. Senatörlerle yapılan görüşme de en az iki devlet başkanı arasında gerçekleştirilen görüşme kadar önemliydi.

onermiydi.

Vaşington görüşmelerinden çıkan en önemli sonuç iki tarafın da, aralarında biriken ve büyüyen sorunlara rağmen, ilişkileri devam ettirmek, görüşmek ve sorunları diplomasi yoluyla çözme sürecini sürdürmek arzu ve iradesini açıkça ortaya koymasıydı. Bilinen sorunlara rağmen, hem Türkiye hem de ABD açıkça karşı tarafa ihtiyaç duyduklarını, 70 yıla varan ortaklık ve dostluğu devam ettirmek için gayret göstermeye ve sorunları çözmek için çalışmaya devam hazır olduklarını gösterdiler.

Suriye, ABD'nin PKK'nın Suriye uzantısı PYD/YPG ile ilişkisi masadaki en önemli sorunlardan biriydi. Vaşington PYD/YPG ile ilişkisini kesmeye hazır olmadığı, bu ilişkinin bir şekilde devam edeceği, Ankara'nın bu konuda beklentilerini yükseltmemesi gerektiği mesajını daha başlangıçtan itibaren vermeye zen gösterdi. Görüşmelerden sonraki görüntü de zaten bu duruma işaret ediyor.

Buna karşılık Vaşington ziyareti sırasında Ankara, PYD/YPG konusundaki görüşlerini, PYD/YPG'nin Türkiye'nin güvenliği için ortaya çıkarttığı tehdidi anlatma fırsatı elde etti. Vaşington'un bu ziyaretten sonra Türkiye'nin Suriye'deki güvenlik ihtiyaçları, PYD/YPG ile üst düzey temaslar konusunda çok daha dikkatli olması olasığı artmış gibi görünüyor.

Buna Mazlum Kobani takma isimli terörist Ferhat Abdi şahin'in ABD'ye gitmesi ve üst düzeyde kabul edilmesi ihtimalinin büyük ölçüde düşmesi de dahil. Bu

teröristin ABD'ye kabulünün Türkiye-ABD ilişkilerine vereceği büyük zararı Vaşington'un artık görmezden gelme ihtimali büyük ölçüde azalmış bir durumda. Gerek PYD/YPG gerek FET konusunda Vaşington'un terrizle mücadelede Ankara'nın isteklerini yerine getirme noktasına çok uzak olduğu, buna karşılık Vaşington'un bundan sonra (Ankara'yı rahatsız etme noktasında) daha dikkatli davranması beklentisinin arttığını söylemek mümkün.

Vaşington görüşmeleri sırasında S-400'ler konusunun geniş şekilde ele alındığı görülüyor. ABD'nin Türkiye'nin Rusya'dan satın aldığı S-400'leri aktif bir şekilde kullanmasına itirazları devam ediyor. S-400 konusu önemli çünkü konuyla ilgili olarak Kongre'de Türkiye'ye yaptırım getiren yasa tasarıları bekliyor. Türkiye'nin S-400'leri kullanmaya başlamasıyla Kongre'nin bu yasa tasarılarını geçirmesi ihtimali hala Türkiye-ABD ilişkileri için önemli bir tehdit olarak duruyor.

S-400 konusu Türkiye'nin ABD'den F-35 uçakları satın almasıyla da ilişkilendirilmiş bir durumda. Vaşington, Türkiye'nin F-35 savaş uçaklarını almasını engelliyor, Türkiye'nin satın aldığı uçakların Türkiye'ye gitmesine izin vermiyor; daha da ileri giderek Türkiye'nin F-35 uçak yapım projesine katılımını da durdurmaya hazırlanıyor. F-35 uçak parçalarının önemli bazı parçaları Türkiye'de üretiliyor.

S-400/F-35 sorununun nasıl çözülebileceği konusunda Vaşington görüşmelerinde bir formül ortaya çıkmış değil; bu konuda görüşmeler Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın ve Beyaz Saray Güvenlik Danışmanı Robert O'Brien arasında devam ettirilecek. Türkiye'nin Rusya'dan aldığı S-400'lerin teslimatının tamamlanmasının önümüzdeki yıl Nisan ayına kadar uzaması ve Türkiye'nin S-400 hava savunma sistemini bu tarihten sonra aktive etmesinin planlanması Ankara ve Vaşington'a sorunu çözmek için belirli bir zaman tanıyor.

Türkiye'nin ABD'den Patriot hava savunma sistemi alması hususunda müzakerelerin de devam ettiği, bu konuda bir ilerleme sağlanmasının duruma nasıl yardımcı olabileceğine de bakıldığı ortaya çıkıyor. Türkiye hala Patriot füzelerinin alımıyla ilgileniyor ve ABD'den satış için olumlu koşullarda (fiyat, ödeme takvimi ve teknoloji transferi) teklif bekliyor.

Taraflar gündemi olumlu bir yöne çevirebilmek için ekonomik işbirliği ve ikili ticaret konularına bakmaya kararlı gözüküyor. Esasında iki ülke arasındaki serbest ticaret anlaşması müzakerelerinin başlatılması kararı önemli ve Türkiye'nin dış ticaretinin başka bölgelerden ABD'ye kayması anlamına da

geliyor. Doğal olarak böyle bir hedefe odaklanılması ABD Kongresi'ndeki Türkiye'ye yönelik ekonomik yaptırım tehditleriyle de uyuşmuyor.

Beyaz Saray'daki görüşmeye katılan 5 Senatörden biri olan Lindsey Graham'ın aynı gün Ermeni iddialarıyla ilgili karar tasarısının Senato Genel Kurulu'nda oylanmasını ve kabul edilmesini engellemesi dikkatleri üzerine toplayan bir gelişme oldu. ABD Ermeni lobisiyle yakın ilişkileri olan Demokrat Parti New Jersey Senatörü Bob Menendez'in Ermeni karar tasarısını (bu kez) Senato'dan geçirme girişimi böylece engellenmiş oldu.

Senatör Menendez'in Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Vaşington'da Başkan Trump ile görüştüğü günü seçmesi doğal olarak çok ilginç ve esasen kötü niyetini bütün açıklığı ile ortaya koyuyor. Senatör Menendez'in bütün ziyareti "zehirlenmek" istediği ve başarısız kılmaya çalıştığı açıkça ortada. Temsilciler Meclisi'nin benzer bir karar tasarısını Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıl dönümünde, 29 Ekim günü kabul ettiği de zaten hatırlarda.

Cumhuriyetçi Parti Senatörü Graham'ın, Ermeni karar tasarısının Genel Kurul'da ele alınıp oylanmasını bloke ederken, Senatonun böyle bir karar tasarısının ele alınıp görüşüleceği yer olmadığı görüşünü vurgulaması da son derece olumlu. Bu esasen Türkiye'nin Ermeni iddialarının milli parlamentolarda ele alınmasına karşı çıkmak için başından beri savunduğu bir görüş.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın iptal etmek yerine gerçekleştirdiği Vaşington ziyaretinin Ankara ve Vaşington'a Türkiye-ABD ilişkileri üzerinde çalışma ve görüşmelere zaman kazandırma sonucunu doğurduğuna inananların sayısı oldukça fazladır. Ankara ve Vaşington'un bu zamanı iyi ve olumlu bir yönde kullanmaları iki ülkenin de lehine olacaktır.

Ancak özellikle Vaşington'da Başkan Trump'ı zor duruma düşürmek ve 2020 Kasım seçimlerinde yeniden seçilmesini engellemek isteyen Trump karşıtı grubun 70 yıllık Türkiye-ABD ortaklığını gözden çıkartacak ve Amerikan menfaatlerine aykırı olacak bir şekilde ABD'nin Türkiye politikasının başarısızlığa uğramasını bile istemeleri, bu yönde çalışmaları son derece ibret verici bir durumdur. Dış politikanın bu ölçülerde iç politika amaçlarına "kurban edilmek" istenmesi herhalde ABD dış politika tarihinde bile örnek teşkil edecek bir durumu ortaya çıkartmaktadır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın görüşmelerinden bir gün sonra (14 Kasım'da) Vaşington'da DEAŞ'la Mücadele Koalisyonu ülkelerinin Dışişleri Bakanları Toplantısı yapılmıştır. Türkiye'yi bu toplantıda Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu

temsil etmiştir. ABD, Suriye'deki askeri varlığını ve PYD/YPG ile işbirliğini hala DEAŞ ile mücadelenin devam ettiği "gerekçesine" bağlamaktadır. Bu çerçevede Trump Yönetimi de DEAŞ'la Mücadele Koalisyonu toplantılarına önem vermekte, toplantılardan sonra bir de ortak açıklama yayınlanmaktadır.

Koalisyon Ülkeleri Toplantısı sonrasında ABD'nin Suriye Özel Temsilcisi Büyükelçi James Jeffrey'nin yaptığı açıklamalar, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Vaşington ziyareti sonrasında Trump Yönetiminin Suriye ve PYD/YPG konusuna nasıl bakmaya devam ettiği yönünde bazı işaretleri de ortaya koymuştur.

Büyükelçi Jeffrey'in ifadeleri bu aşamada Trump Yönetimi'nin terörist Ferhat Abdi Şahin'i ABD'ye getirmek niyetinde olmadığını ortaya çıkartmaktadır. ABD Suriye Özel Temsilcisi bir soruya verdiği yanıtta, ABD'nin (DEAŞ ile mücadele kapsamında) kişileri değil örgütleri desteklediğini vurgulamaya çalışmıştır. Ancak Büyükelçi Jeffrey'in yaptığı açıklamalar da ABD'nin omurgasını PYD/YPG'nin oluşturduğu Suriye Demokratik Güçleri'ne desteğinin devam edeceğini bütün açıklığıyla göstermektedir.

DEAŞ'la Mücadele Koalisyon Ülkeleri Toplantısı'na katılan bir yetkili de NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg olmuştur. NATO Genel Sekreteri, Türkiye ve Barış Pınarı Harekatı ile ilgili (Batı ülkelerindeki Türkiye karşıtı kampanyaya katılmayan) anlayışlı ve yapıcı sayılabilecek tutumunu sürdürmektedir. Stoltenberg yine Türkiye'nin NATO'nun önemli ve önde gelen bir üyesi olduğunu ve NATO'nun terörizmden çok çeken Türkiye ile dayanışma içinde olması lazım geldiğini, DEAŞ ile mücadelede de Türkiye'nin ön safta yer aldığını vurgulamaya özen göstermiştir.

NATO Genel Sekreteri'nin bu tutumu önemlidir. Her şeyden önce dikkatlerimiz çok kısa bir süre içinde, 3-4 Aralık tarihlerinde Londra'ya NATO Zirvesine çevrilecektir. NATO'nun 70. kuruluş yıldönümünün de anılacağı bu toplantı sırasında Suriye, DEAŞ'la mücadele konularının Zirve marjında yapılacak görüşme ve toplantıların ana konusunu oluşturması beklenmektedir. Bu çerçevede NATO Genel Sekreteri'nin Türkiye'ye yakın tutumunu sürdürmesi bu Zirve'nin Türkiye için daha "kolay" (ve yapıcı) geçmesini sağlayacaktır.

NATO Türkiye için hala önemini büyük ölçüde korumaktadır. AB'nin Türkiye karşıtı, Türkiye'nin önünü kesen tutumu karşısında NATO üyeliğimiz Batı ile bağlarımız açısından daha da önem kazanmaktadır. Türkiye'nin Batı Dünyası içindeki ve Avrupa'da meydana gelen gelişmeleri çok yakından takip ettiğine şüphe bulunmamaktadır. Başkan Trump'ın ilk iktidara geldikten sonra NATO'ya

karşı gösterdiği tutum ve Fransa Cumhurbaşkanı Macron'un son olarak ifade ettiği NATO'nun "beyin ölümünün gerçekleştiği" açıklamaları Londra NATO Zirvesi'nin çok ilginç geçeceğini göstermektedir.

Türkiye açısından Londra Zirvesinin önemli bir yanı da bu Zirve sırasında Suriye konusundaki Türkiye, İngiltere, Almanya ve Fransa 4'lü toplantısının yapılacak olmasıdır. Bu 3 ülke de Türkiye'nin Suriye'de yürüttüğü Barış Pınarı Harekatı'na karşı çıkmış, Türkiye'ye karşı silah ambargosu koyduklarını açıklamışlardır. İngiltere ve Almanya bir ölçüde dikkatli davransalar da, Fransa PYD/YPG savunuculuğuna soyunmuş, adeta Avrupa'daki Türkiye karşıtı kampanyanın liderliğini üstlenmiştir. Fransa'nın Türkiye hasımı tutumu hemen hemen her konuda açığa çıkmakta, kendisini göstermektedir.

ABD'nin ve AB'nin önde gelen ülkelerinin tutumu ve bundan sonra Suriye konusuna yaklaşımları ne

ABD'nin ve AB'nin önce gelen kararlarının tutarına ve bundan sonra Suriye konusuna yaklaşımının ne olursa olsun, Türkiye'nin Suriye'deki önceliklerini, acil ihtiyaçlarını çok iyi tespit etmesi ve kararlı davranması daha da önem kazanmış görünmektedir. Türkiye'nin Suriye'deki acil ihtiyacının başında sınır güvenliğini sağlamak, PYD/YPG'yi sınırlarından uzaklaştırmak ve PYD/YPG'nin (dış destekle) Suriye'nin toprak bütünlüğünü ve siyasi birliğini bozmasını engellemek bulunmaktadır.

Türkiye bu ihtiyaçlarının karşılanması yönünde (Batı'da karşılaştığı Türkiye karşıtı yoğun kampanya ve direnişe rağmen) adımlar atabilmiştir. Ancak, Türkiye'nin Suriye'den kaynaklanan, sığınmacılar krizi gibi, diğer önemli sorunlarının tümüyle çözümü Suriye Savaşı'nın tamamıyla bitmesine, Suriye sorununa siyasi bir çözüm bulunmasına bağlı görünmektedir. Burada da Türkiye'nin başta Rusya olmak üzere, Suriye'de fiilen bulunan etkili diğer küresel ve bölgesel güçlerle yaptığı işbirliğinin alacağı şekil önem kazanmaktadır.

Ortaya çıkan gerçek, 8 yıllık savaştan sonra, Suriye'de Rusya ve ABD'nin varlığı ve mevcudiyetidir. Bu iki küresel güç yanlış, ahlaki ve hukuki değerlerden ve gerçeklerden kopuk da olsa, Suriye'de belirli amaç ve hedeflerin peşinden koşmaktadır. Ankara şimdi Suriye politikasını uygularken ve ortaya çıkan ihtiyaçlarını karşılarken hem Moskova hem de Vaşington'la görüşmek ve bu merkezleri ikna etmeye çalışmak zorunda kalmaktadır.

HER YERDE HÜRRİYET

DİĞER KANALLAR

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[RSS](#)

[Kişisel Verilerin Korunması](#)

[Hürriyet Kurumsal](#)

[Bize Ulaşın](#)

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.